

KONU 28

YANIK BAKIMI

Prof. Dr. Fatma Eti Aslan, Dr. Öğr. Üyesi Gülay Oyur Çelik

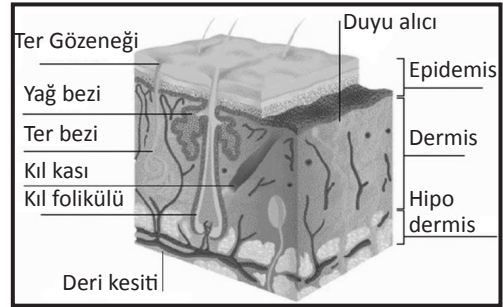
DERİNİN ANATOMİSİ VE FİZYOLOJİSİ

Vücudun en büyük organı olan deri epidermis, dermis ve hypodermis (subkutan) olmak üzere üç tabakadan oluşur. Epidermis sert geçirgen olmayan dış tabakadır. Daha kalın olan dermis kan damarları, sinir uçları, kıl fronkülleri, ter ve yağ bezlerini içerir. Hipodermis dermisen altındaki gevşek, fibröz bağ dokusudur. Lenf ve kan damarları ile sinirlerden zengindir. Kalınlığı vücutta değişik bölümlerinde vebireyden bireye değişir. Deri altında en derin tabaka ise kasları örten fasyadır.

Deri sadece bir doku değil bir organdır. Derinin pek çok fonksiyonu vardır. Bunlar arasında vücudu dışarıdan gelecek mikroorganizmalardan korumak, vücut ısısını ayarlamak, sinir uçlarıyla vücutla temas halindeki pek çok duyuyu beyne iletmek ve vücuttaki su miktarını ayarlamak sayılabilir.

Deri yaralanmadıkça mikroorganizmalar vücut içine giremez. Vücut ısısını ayarlayan asıl organ deridir. Dışardaki değişken ısıya karşı vücut ısısının 29 ile 43°C arasında dar bir çerçevede korumaktadır. Isı dağıtımını normal şartlar altında etkilidir. Deriye ısı uygulandığı zaman deri altı dokusunun ısı hızla yükselir. Ancak ısı kaynağı deriden uzaklaştırılır uzaklaştırılmaz vücut normal ısısına dönebilir. Şayet ısı kaynağı deriden uzaklaştırılmazsa ya da yüksek ısı uygulanırsa hücre tahrip olur.

Deri yaralanma olmaksızın 40°C ısıyı tolere edebilir. Ancak ısı 70°C ve üzerine çıkarsa hücreler hızla tahrip olur ve yanık yarası gelişir.

Resim 28.1. Derinin Yapısı

ETYOLOJİ

Özellikle yetişkin yaş grubunda yanık merkezlerine başvuran hastalarda ateşle yaralanma en bariz yanık sebebidir. Hastaneye yatış gerektiren tüm yanıkların % 30'u sıcak sıvılardan kaynaklanan haşlanma kaynaklıdır. Yanık yaraları ateş ve haşlanma sebeplerinin dışında termal maruziyet, kimyasallar, elektrik akımı, radyasyon yaralanmalarına ek olarak duman ya da sıcak inhalasyonuna bağlı olarakta gelişir.